Dosarul nr. 2c-23/2026; Nr. PIGD 2-26018318-51-2c-17022026-1

H O T Ă R Â R E
În numele Legii

Dispozitivul hotărârii pronunțat public la 07 mai 2026
Cererea de apel a fost depusă la data de 21 mai 2026
Hotărârea integrală întocmită la 07 iulie 2026

Judecătoria Ungheni, în componenţă:

Preşedintele şedinţei, judecătorul Lilia Potînga
Grefier Revinghin-Trușin Elena

Cu participarea:
Pârâtului Frasin Dumitru
În lipsa:
Reprezentantului reclamantului, a solicitat examinarea cauzei în lipsă
Reprezentantului pârâtului, ***GȚ„Frasin Dumitru Ștefan", citat legal***

Examinând în şedinţă publică, în procedură generală, cererea de chemare în judecată depusă

De către

Reclamantul ***S.C. „Diolsem"S.R.L***, cu sediul în mun. Chișinău, comuna Grătiești, extravilan, IDNO 1005600052733

Împotriva

Pârâtului ***GȚ„Frasin Dumitru Ștefan"*** cu sediul în raionul *****, IDNO 1024609003593

Pârâtului ***Frasin Dumitru***, născut la data de *****, IDNP*****, domiciliat în raionul *****

Privind încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată

A c o n s t a t a t:

CIRCUMSTANȚELE CAUZEI CIVILE:

La data de 16.02.2026, cu cerere de chemare în judecată s-a adresat ***S.C. „Diolsem"S.R.L*** către ***GȚ„Frasin Dumitru Ștefan", Frasin Dumitru*** privind încasarea datoriei.

Cererea a fost repartizată în mod aleatoriu judecătorului Lilia Potînga la data de 17.02.2026.

În motivarea cererii a indicat că la 25.03.2025 între S.C. "DIOLSEM" S.R.L. și G.Ț.„FRASIN DUMITRU ȘTEFAN" a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr. 25/03-2.

Conform pct. 2.1. al Contractului prenotat „ *Vânzătorul se obligă să transmită în proprietate Cumpărătorului, produse de uz fitosanitar și/sau fertilizanți, semințe sau alte bunuri*

utilizate în agricultură, iar Cumpărătorul se obligă să preia mărfurile și să plătească prețul convenit. ”

Potrivit pct. 4.3. al Contractului *„Achitarea mărfii se efectuează prin transfer bancar pe contul de decontare al Vânzătorului, indicat în prezentul Contract, în termen de până la 31.10.2025.*

Totodată, în scopul garantării executării obligațiilor contractuale de către G.Ț.„FRASIN DUMITRU ȘTEFAN”, S.C. „DIOLSEM” S.R.L. a încheiat cu d-ul Frasin Dumitru contractul de fidejusiune nr. 25/03-2 din 25.03.2025.

În conformitate cu condițiile și termenii Contractului prenotat, Fidejusorul garantează, cu întreg patrimoniul lui prezent și viitor, executarea în mod solidar cu G.Ț.„FRASIN DUMITRU ȘTEFAN”, a obligațiilor asumate de către Debitor în baza Contractului de vânzare-cumpărare nr. 25/03-2 din 25.03.2025. Cheltuielile de judecată și de executare silită împotriva Debitorului sunt acoperite de fidejusiune cu condiția că Fidejusorul a fost informat despre intenția Creditorului de a iniția aceste proceduri cu un termen de preaviz suficient pentru a permite Fidejusorului să evite aceste cheltuieli.

Mai mult ca atât, contractul de fidejusiune prevede că fidejusorul este obligat să răspundă solidar și în volum deplin cu Debitorul în fața Creditorului pentru obligațiile asumate de Debitor conform Contractului de vânzare cumpărare nr. 25/03-2 din 25.03.2025. La prima cerere a Creditorului, să plătească Creditorului suma de bani datorată de Debitor conform Contractului de vânzare cumpărare nr. 25/03-2 din 25.03.2025, iar în cazul admiterii de către Debitor a întârzierilor la plata, să achite dobânzile, penalitățile și alte plăti stabilite în Contractul de vânzare cumpărare nr. 25/03- 2 din 25.03.2025.

Astfel se constată că G.Ț.„FRASIN DUMITRU ȘTEFAN” nu a efectuat plata costului mărfii livrate de S.C. „DIOLSEM” S.R.L. în volum deplin, conform termenului stabilit între părți.

Prin urmare, în urma derulării raporturilor comerciale între S.C. „DIOLSEM” S.R.L. și G.Ț.„FRASIN DUMITRU ȘTEFAN” s-a creat o datorie a debitorului care se confirmă prin facturile fiscale semnate de către Pîrît:

- EAW000295179 din 27.03.2025;
- EAY000253195 din 06.06.2025;
- EAY000559730 din 19.06.2025;
- EAZ000964420 din 07.08.2025;
- EAZ000985785 din 07.08.2025;

Din motive necunoscute Vânzătorului/Reclamantului, până la momentul depunerii prezentei cereri de chemare în judecată, Pârâții nu au achitat marfa recepționată în baza Contractului și facturilor fiscale susmenționate.

La momentul actual suma datoriei scadente constituie 256 917,85 MDL, fapt incontestabil, care se confirmă prin facturile fiscale semnate.

Conform pct.4.7. al Contractului *„Pentru neachitarea la timp a mărfurilor, Cumpărătorul este obligat să plătească Vânzătorului penalitate în sumă de 1 % din sumă neachitată la timp, pentru fiecare zi de întârziere.*

În rezultat, penalitatea totală pentru neexecutarea prevederilor contractuale de achitare a sumei facturilor până la termenul limită prevăzut în contract, constituie 259 487,03 MDL.

În pofida încercărilor companiei S.C. „DIOLSEM” S.R.L. de a rezolva situația nefavorabilă creată de către G.Ț.„FRASIN DUMITRU ȘTEFAN” și dl Frasin Dumitru, pe cale amiabilă extrajudiciară, inclusiv prin comunicarea revendicărilor de achitare a datoriei existente

prin somația în scris nr. 02/1-172 din 02.12.2025 (expediată prin scrisoare cu aviz recomandat de recepție pe adresa sediului înregistrat al Pârâtului și recepționată de pârât la 15.12.2025), nr. 02/1-17 din 20.01.2026 și nr. 02/1-21 din 20.01.2026 (expediate pârâtului și copârâtului prin scrisori cu aviz recomandat de recepție și recepționate la data de 23.01.2026) totuși, până la momentul de față rambursarea costului total al bunurilor transmise în proprietatea Pârâtului nu a avut loc, atât din partea companiei G. Ț. ”FRASIN DUMITRU ȘTEFAN”, cât și din partea lui Frasin Dumitru.

În conformitate cu calculul efectuat, mărimea penalității pe care o datorează G.Ț.„FRASIN DUMITRU ȘTEFAN” constituie 259 487,03 MDL (două sute cincizeci și nouă mii patru sute optzeci și șapte lei, 3 bani).

Prin urmare, luând în considerare conduita și atitudinea Pârâtului în ceea ce privește respectarea obligațiunilor sale, eschivarea de la rambursarea datoriei, în pofida angajamentelor asumate, consideră că aplicarea măsurilor de răspundere sub forma penalitatea - *este necesară, echitabilă și oportună.*

Solicită încasarea datoriei în mărime de 256917,85 lei, penalității de întârziere în mărime de 259487,03 lei și a cheltuielilor de judecată compuse din taxa de stat în mărime de 16042,12 lei, taxa de timbru în mărime de 200,00 lei.

Prin Încheierea din data de 20.02.2026 cererea de chemare în judecată a fost acceptată în procedură generală (f.d.68).

Prin Încheierea Judecătoriei Ungheni cu nr. 2c -23/2026 din 20.02.2026, s-a admis parțial cererea de asigurare a acțiunii și s-a aplicat sechestru asupra mijloacelor bănești și bunurilor care aparțin G.Ț. ”FRASIN DUMITRU ȘTEFAN” și Frasin Dumitru în limita valorii acțiunii de 256917,85 lei (f.d.69).

POZIȚIA PĂRȚILOR / PARTICIPANȚILOR:

În cadrul şedinţei de judecată **pârâtul Frasin Dumitru** a solicitat respingerea acțiunii și a indicat că în calitate de administrator al **G.Ț.„FRASIN DUMITRU ȘTEFAN”** este soția sa Meleștean Diana care cunoaște despre prezenta cauză. Menționează că în anul 2025 a fost încheiat un contract de vânzare-cumpărare cu SRL „Diolsem” unde au fost procurate pesticide și erbicide Indică că de fapt el este cel care s-a ocupat de contractul de vânzare cumpărare și a avut o înțelegere cu administratorul întreprinderii SRL „Diolsem” de a avea grijă ca lucrările agricole să fie făcute la timp. La sfârșitul lunii mai când a mers pe câmp a constatat că conlucrarea cu SRL „Diolsem” a eșuat, roada fiind puțină. Atunci a avut careva divergențe cu partea reclamantă însă în final a fost de acord să achite datoria însă cu penalitatea solicitată nu este de acord, deoarece în urma conlucrării cu întreprinderea reclamantă a avut pierderi. Susține că de la preparatele procurate de la SRL „Diolsem” rezultat nu a fost. Privitor la penalitatea solicitată de reclamant consideră că este una exagerată și urmează a fi redusă, chiar și respinsă în totalitate din motiv că întârzierile la plată au fost cauzate de achitarea cu întârziere a cerealelor de către cumpărătorul semințelor de floarea-soarelui din recolta anului 2025. Astfel, încasările au fost realizate abia la începutul anului 2026, aspect demonstrat prin extrasul de cont.Totodată indică că a avut o înțelegere cu reclamantul care nu este stipulat în contract că în caz ca achită la timp beneficiază și de o reducere, însă ținând cont că nu a achitat la timp consideră ca aceasta penalitate este compensată prin reducerea care urma să o facă reclamantul.

Reprezentantul reclamantului S.C. „Diolsem”S.R.L, în ședința de judecată nu s-a prezentat, însă la data de 04.05.2026 prin intermediul SEDP a Judecătoriei Ungheni din partea

administratorului S.C. „Diolsem”S.R.L a parvenit o cerere prin care a solicitat examinarea cauzei în lipsă.

Reprezentantul pârâtului, ***GȚ„Frasin Dumitru Ștefan”,*** în ședința de judecată nu s-a prezentat și nu a comunicat motivul neprezentării deși a fost citat legal prin citație cu aviz de recepție, iar potrivit art.102 alin.4[1] CPC *Participanţii la proces înştiinţaţi în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară (*f.d.73).

APRECIEREA INSTANŢEI:

Audiind opinia părților, studiind cererea de chemare în judecată şi materialele cauzei, ţinând cont de probatoriul administrat și legislația pertinentă, instanța de judecată consideră necesar de a admite parțial cererea de chemare în judecată, reieşind din raționamentele ce urmează.

Conform prevederilor art. 5 alin. (1) Cod de procedură civilă, *orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.*

Analizând situația da fapt din prezenta speță instanța constată faptul, că obiectul prezentului litigiu, prin acțiunea înaintată de ***S.C. „Diolsem”S.R.L*** este încasarea în mod solidar din contul pârâților ***GȚ„Frasin Dumitru Ștefan”*** și ***Frasin Dumitru*** a datoriei în mărime de 256917,85 lei, penalității de întârziere în mărime de 259487,03 lei în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 25/03-2 din 25.03.2025 și a contractului de fidejusiune nr. 25/03-2 din 25.03.2025, a cheltuielilor de judecată compuse din taxa de stat în mărime de 16042,12 lei, taxa de timbru în mărime de 200,00 lei, cheltuieli de executare în mărime de 4832 lei.

Se mai atestă că reprezentantul reclamantului a solicitat încasarea datoriei și a penalităților prin intermediul a trei somații scrise. Prima, cu nr. 02/1-172 din 02.12.2025 prin care s-a solicitat încasarea datoriei (f.d. 50-51), a fost expediată prin scrisoare recomandată cu aviz de recepție pe adresa sediului social al pârâtului GȚ „Frasin Dumitru Ștefan” și a fost recepționată de acesta la data de 15.12.2025. Următoarele somații, cu nr. 02/1-17 din 20.01.2026 (f.d. 52) și nr. 02/1-21 din 20.01.2026 (f.d. 57) prin care s-a solicitat încasarea datoriei și a penalității , au fost transmise pârâtului GȚ „Frasin Dumitru Ștefan” și copârâtului Frasin Dumitru tot prin scrisori recomandate, fiind recepționate de aceștia la data de 23.01.2026 (f.d. 56, 62).

Astfel, nefiind onorate obligațiile de plată, ***S.C. „Diolsem”S.R.L*** a depus o cerere de chemare în judecată către ***GȚ„Frasin Dumitru Ștefan”*** și ***Frasin Dumitru*** privind încasarea datoriei, penalității contractuale și compensarea cheltuielilor de judecată.

În conformitate cu art. 239 și 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, *hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărîrea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședința de judecată.*

Conform art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, *fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Alineatul (3) al articolului în cauză statuează că, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sînt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.*

Potrivit art. 121 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească reține *spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.*

Conform art. 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază *probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Alineatul (3) al articolului menționat, stabilește că, fiecare probă se apreciază de instanță privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.*

În conformitate cu art.9 alin.(1) Cod Civil *drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sînt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile generale și de la sensul legislației civile, iar potrivit alin. (2) lit. a) al acelorași articole, prevede că, drepturile și obligațiile civile apar din contracte și din alte acte juridice.*

În conformitate cu art. 10 alin.(1) Cod Civil al RM, *persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună- credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna- credință se prezumă până la proba contrară.*

Potrivit art. 11 alin. (1) Cod civil *buna-credință este un standard de conduită a unei părți, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschidere și luarea în cont a intereselor celeilalte părți la raportul juridic. (2) În special, este contrar bunei-credințe ca o parte să acționeze în contradicție cu declarațiile pe care le-a făcut anterior sau cu comportamentul pe care l-a avut anterior în cazul în care cealaltă parte, în detrimentul său, s-a bazat în mod rezonabil pe acele declarații sau acel comportament.*

În corespundere cu art.15 alin.(1) Cod Civil *apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.*

Cu privire la cerința restituirii datoriei de bază

În ședința de judecată s-a constatat cu certitudine că la 25.03.2025 între ***S.C. „Diolsem"S.R.*** în calitate de vânzător, în persoana administratorului Oleg Cujbă și ***GȚ„Frasin Dumitru Ștefan"***, în calitate de cumpărător, în persoana administratorului Meleștean Diana a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr. 25/03-2 (f.d. 25-35), având ca obiect produse de uz fitosanitar, fertilizanți, semințe sau alte bunuri agricole. Totodată, executarea obligațiilor a fost garantată de Frasin Dumitru, în calitate de fidejusor, în baza contractului de fidejusiune nr. 25/03-2 din 25.03.2025 .

Potrivit pct.2.1 din contractul de vânzare-cumpărare nr. 25/03-2 din 25.03.2025 vânzătorul ***S.C. „Diolsem"S.R.***L s-a obligat să transmită în proprietatea cumpărătorului ***GȚ„Frasin Dumitru Ștefan"***, *produse de uz fitosanitar și/sau fertilizanți, semințe sau alte bunuri utilizate în agricultură, iar Cumpărătorul s-a obligat să preia mărfurile și să plătească prețul convenit* (f.d.25-35).

Pct.2.2 prevede că *Datele privind denumirea, cantitatea , sortimentul și prețul mărfii vor fi incluse în Anexe, coordonate de Părți*.

Pct.4.2 stabilește că *Valoarea totală a prezentului Contract se determină conform tuturor Anexelor și/sau facturilor fiscale, semnate de Părți.*

Potrivit pct. 4.3. al Contractului *„Achitarea mărfii se efectuează prin transfer bancar pe contul de decontare al Vânzătorului, indicat în prezentul Contract, în termen de până la 31.10.2025.*

Pct.5.3 *Predarea mărfii de către Vînzător Cumpărătorului se efectuiază în baza facturilor fiscale.*

Tot la această dată, a fost perfectat și contractul de fidejusiune 25/03-2 din 25.03.2025 unde potrivit pct.1.1 *Frasin Dumitru garantează, cu întreg patrimoniul lui prezent și viitor, executarea în mod solidar cu G.Ț.„FRASIN DUMITRU ȘTEFAN", a obligațiilor asumate de către Debitor în baza Contractului de vânzare-cumpărare nr. 25/03-2 din 25.03.2025*. Iar potrivit pct.3.1.1 *s-a obligat să răspundă solidar și în volum deplin cu Debitorul în fața Creditorului peentru obligațiile asumate de Debitor baza Contractului de vânzare-cumpărare nr. 25/03-2 din 25.03.2025.*

Aceste circumstanțe denotă că părțile în litigiu ***S.C. „Diolsem"S.R.L*** , în calitate de reclamant , și ***G.Ț.„FRASIN DUMITRU ȘTEFAN" , Frasin Dumitru*** , în calitate de pârâți, au dat naștere unui raport juridic civil rezultat din contractul de vînzare cumpărare și contractul de fidejusiune.

Totodată facturile fiscale nr. EAW000295179 din 27.03.2025, nr.EAY000253195 din 06.06.2025, nr.EAY000559730 din 19.06.2025, nr.EAZ000964420 din 07.08.2025, nr.EAZ000985785 din 07.08.2025 confirmă existența în anul 2025 a raporturilor în calitate de vânzător ***S.C. „Diolsem"S.R.L*** și ***G.Ț.„FRASIN DUMITRU ȘTEFAN"*** în calitate de cumpărător, fiind vândută marfa în sumă de 256917,85 lei.

Potrivit actului de verificare privind decontările reciproce pentru perioada 01.01.2025-06.02.2026 (f.d.49), emis de către S.C. „Diolsem"S.R.L, pârâtul G.Ț.„FRASIN DUMITRU ȘTEFAN" înregistrează o datorie în valoare de 256917,85 lei pentru marfa livrată în baza facturii fiscale nr. EAW000295179 din 27.03.2025 în sumă de 163476,11 lei (f.d.39), facturii fiscale nr.EAY000253195 din 06.06.2025 în suma de 6115,67 lei (f.d.41), facturii fiscale nr.EAY000559730 din 19.06.2025 în suma de 63824,96 lei (f.d.43), facturii fiscale nr.EAZ000964420 din 07.08.2025,în suma de 15241,31 lei (f.d.45), facturii fiscale nr.EAZ000985785 din 07.08.2025 în suma de 8259,80 lei (f.d.47).

Instanța reține că veridicitatea facturilor nu a fost contestată de nici o parte la proces, astfel instanța consideră că înscrisurile administrate enumerate mai sus confirmă existența raporturilor obligaționale între S.C. „Diolsem"S.R.L în calitate de vânzător și pârâtul G.Ț.„FRASIN DUMITRU ȘTEFAN" în calitate de cumpărător și transmiterea/recepționarea mărfii.

Potrivit actului de verificare a decontărilor dintre ***S.C. „Diolsem"S.R.L*** și ***GȚ„Frasin Dumitru Ștefan"***, pe perioada de la 01.01.2025 și până la 06.02.2026, soldul restant al datoriei constituia suma de 256917,85 lei, sumă pe care reclamantul a solicitat-o prin cererea de chemare în judecată (f.d.49).

Prin urmare, GȚ„Frasin Dumitru Ștefan" nu a executat prevederile contractului, nu a achitat integral plățile mărfurilor livrate de către reclamantă, acumulând astfel o restanță de 256917,85 lei.

Conform art.774 alin. (1) Codul civil, *în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.*

Potrivit art.775 alin. (1) Codul civil, (1) *Debitorul și creditorul trebuie să se comporte cu*

bună-credință la momentul naşterii, pe durata existenței, la momentul executării şi stingerii obligației.

În conformitate cu art.776 Codul civil, *Obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.*

Potrivit art. 858 alin. (1) și alin. (2) din Codul civil, *temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună credință, la locul și în momentul stabilit*.

În corespundere cu art. 901 alin. (1) lit. a) din Codul civil, *atunci când fără justificare, debitorul nu își execută obligația, creditorul poate, în condițiile legii și, după caz, ale contractului, la alegerea sa să ceară executarea silită a obligației.*

Conform art. 912 alin. (1) din Codul civil, *creditorul are dreptul de a obține plata silită a sumelor de bani datorate ajunse la scadență*.

Conform art.1108 alin. (1)-(3) Codul civil, (1) *Prin contractul de vînzare-cumpărare, o parte (vînzător) se obligă să predea un bun în proprietate celeilalte părți (cumpărător), iar aceasta se obligă să preia bunul și să plătească prețul convenit. (2) Vînzătorul se obligă să remită, concomitent cu predarea bunului, documentele referitoare la bun, prevăzute de lege, dacă în contractul de vînzare-cumpărare nu este prevăzut altfel.(3) Dacă prețul nu este indicat direct în contractul de vînzare-cumpărare, părțile pot conveni asupra modului de determinare a lui.* Potrivit art.1628 alin. (1)-(2) Codul civil, *Garanțiile personale pot fi accesorii (fidejusiunea) sau autonome. (2) Fidejusiunea este obligația garantului (fidejusorul) asumată în folosul unui creditor cu scopul de a garanta obligația pe care debitorul o datorează creditorului (obligația garantată) și care apare și devine scadentă doar dacă apare și devine scadentă obligația garantată.* În conformitate cu art.1629 Codul civil, *Orice angajament de a plăti sau a executa orice altă prestație ori de a despăgubi creditorul cu scopul de a garanta obligația datorată de o altă persoană se prezumă că este o fidejusiune, cu excepția cazului în care creditorul demonstrează că s-a stipulat o garanție personală autonomă.*

Potrivit art.1637 alin. (1) Codul civil, *Obligația fidejusorului apare și devine scadentă doar în măsură în care apare și devine scadentă obligația debitorului față de creditor.* Potrivit art.1640 Cod civil , *cu excepția cazului în care s-a stipulat altfel, obligația debitorului și a fidejusorului este solidară și, în consecință, creditorul poate pretinde executarea solidară de la debitor sau, în limitele garanției, de la fidejusor.*

Astfel, raportând materialele cauzei la prevederile normelor citate, instanța de judecată a constatat cu certitudine că pârâții G.Ț.„FRASIN DUMITRU ȘTEFAN” și Frasin Dumitru nu și-au executat obligația ce le revine.

Respectiv lipsa probelor scrise privind restituirea datoriei confirmă neexecutarea de către pârâți a condițiilor contractului de vînzare-cumpărare. Or, prin somațiile din 02.12.2025 și nr. 02/1-17 din 20.01.2026, nr. 02/1-21 din 20.01.2026 fiindu-le acordat un termen pârâților în vederea achitării datoriei, aceștia nu au întreprins careva acțiuni pentru achitarea acesteia.

În acest sens instanța de judecată remarcă că pârâții nu au prezentat instanței probe incontestabile, pertinente și admisibile în sensul art. 121 și 122 Cod de procedură civilă, care ar respinge argumentele invocate și probele prezentate de reclamant. Or, conform art.118 alin.(1) Cod de procedură civilă, *fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.*

Dat fiind faptul că s-a stabilit că pârâtul G.Ț.„FRASIN DUMITRU ȘTEFAN” nu și-a onorat față de reclamant obligațiunile contractuale de achitare a sumei datorate în termenele stabilite, de faptul că Frasin Dumitru în calitate de garant (fidejusor) s-a obligat să răspundă în mod solidar față de vânzătorul S.C.„Diolsem”S.R.L în cazul neeexecutării de către cumpărătorul G.Ț.„FRASIN DUMITRU ȘTEFAN” a obligațiilor care decurg din contract, instanța va încasa suma datoriei în mărime de 256917,85 lei de la ambii pârâți, în mod solidar.

Prin urmare, având în vedere cele expuse mai sus, în baza probelor administrate, instanța de judecată ajunge la concluzia că reclamantul S.C. „Diolsem”S.R este îndreptățit de a solicita încasarea de la pârâți în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 25/03-2 din 25.03.2025 și contractului de fidejusiune nr. 25/03-2 din 25.03.2025 suma datoriei în mărime de ***256917,85 lei***, pretenție care în opinia instanței urmează a fi admisă fără echivoc.

Or, materialele cauzei denotă, că GȚ„Frasin Dumitru Ștefan” nu și-a onorat integral obligațiile de plată asumate prin contractul de vânzare-cumpărare nr.25/03-2 din 25.03.2025, acumulând o datorie față de SC”Diolsem”SRL în mărime de 256917,85 lei.

Iar în ședința de judecată fidejusorul Frasin Dumitru a recunoscut datoria menționând că nu are careva obiecții sub acest aspect, însă manifestă dezacord față de penalitatea solicitată, considerând-o exagerată.

În această ordine de idei, transpunând circumstanțele faptice prin prisma normelor legale enunțate, instanța ajunge la concluzia de a admite ca fiind întemeiată pretenția privind încasarea în mod solidar din contul ***GȚ„Frasin Dumitru Ștefan”*** și ***Frasin Dumitru*** în beneficiul ***S.C. „Diolsem”S.R.L,*** în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 25/03-2 din 25.03.2025 și contractului de fidejusiune nr. 25/03-2 din 25.03.2025 datoria în mărime de ***256917,85 lei***.

Cu privire la cerința reclamantului de încasare de la pârâți a penalității de întârziere

Instanța reține că, prin acțiunea înaintată reclamantul ***S.C. „Diolsem”S.R.L*** pretinde încasarea de la ***GȚ„Frasin Dumitru Ștefan”*** și ***Frasin Dumitru*** a sumei de 259487,03 lei cu titlu de penalitate de întârziere potrivit contractului de vânzare-cumpărare nr. 25/03-2 din 25.03.2025 și contractului de fidejusiune nr. 25/03-2 din 25.03.2025.

Art.947 Codul civil prevede, *(1) Clauza penală este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulînd că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate). (2) Prin clauză penală se poate garanta numai o creanță valabilă. (3) Penalitatea poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligației garantate prin clauza penală sau a părții neexecutate, inclusiv sub forma unei dobînzi de întîrziere. (4) Părțile pot conveni asupra unei penalități mai mari decât prejudicial.* Potrivit art.948 *CC Clauza penală este întocmită în formă autentică dacă legea cere forma autentică pentru actul juridic căruia i se aplică clauza. În celelalte cazuri, clauza penală este întocmită în scris, sub sancțiunea nulității absolute.* Din sensul normei de drept enunțată, rezultă că neexecutarea obligațiilor contractuale sau executarea necorespunzătoare sau tardivă, reprezintă o faptă ilicită care generează un raport juridic de răspundere contractuală, conținutul căruia se reduce la dreptul creditorului de a pretinde despăgubiri pentru neexecutare şi obligația debitorului de a plăti aceste despăgubiri.

În acest context, clauza penală constituie un mijloc de garantare a executării obligaţiilor, o evaluare convențională şi prealabilă a eventualelor prejudicii pe care

debitorul va fi obligat să le plătească în cazul neexecutării prestaţiei la care s-a îndatorat. Ea poate fi stipulată fie în contractul ce dă naştere raportului obligaţional, fie într-o convenţie ulterioară încheiată înainte de momentul în care intervine neexecutarea prestaţiilor datorate de debitor. Condiţiile de fond ale clauzei penale sunt aceleaşi ca şi ale contractului principal la care se referă, ținându-se însă seama şi de caracterul ei accesoriu, de vreme ce validitatea obligaţiei principale constituie o condiţie esenţială pentru existenţa clauzei penale.

Prin urmare, penalitatea de întârziere, reprezintă o modalitate de despăgubire pentru întârzierea executării obligaţiilor pecuniare, considerându-se că are loc folosirea mijloacelor financiare străine. Or, executarea tardivă a obligaţiei pecuniare cauzează inevitabil prejudicii creditorului, prejudicii ce urmează a fi reparate de debitor, indiferent de motivul întârzierii.

Instanța relevă că prin semnarea contractului de vânzare-cumpărare cu nr. 25/03-2 din 25.03.2025 și contractului de fidejusiune nr. 25/03-2 din 25.03.2025 , părțile au evaluat convențional şi prealabil eventualele prejudicii pe care debitorii vor fi obligați să le plătească în cazul neexecutării obligației la care s-a îndatorat, stabilind o penalitate în mărime de 1% din suma neachitată pentru fiecare zi de întîrziere .

Astfel, potrivit pct.4.3 din contractul vânzare-cumpărare cu nr. 25/03-2 din 25.03.2025 *achitarea mărfii se efectuiază prin transfer bancar pe contul de decontare al vânzătorului, indicat în prezentul contract, în termen de pînă la 31.10.2025* .

Pct.4.7 din contractul de vânzare-cumpărare prevede că *pentru neachitarea la timp a mărfurilor, cumpărătorul este obligat să plătească vânzătorului penalitate în mărime de 1 % din suma neachitată la timp, pentru fiecare zi de întârziere*.

Potrivit pct.3.1.1 din contractul de fidejusiune 25/03-2 din 25.03.2025 fidejusorul s-*a obligat să răspundă solidar şi în volum deplin cu Debitorul în faţa Creditorului pentru obligaţiile asumate de Debitor conform Contractului de vânzare cumpărare nr. 25/03-2 din 25.03.2025*.

Iar potrivit 3.1.3 din contractul de fidejusiune *La prima cerere a Creditorului, să plătească Creditorului suma de bani datorată de Debitor conform Contractului de vânzare cumpărare nr. 25/03-2 din 25.03.2025, iar în cazul admiterii de către Debitor a întârzierilor la plata, să achite dobânzile, penalităţile şi alte plăti stabilite în Contractul de vânzare cumpărare nr. 25/03- 2 din 25.03.2025*

La fel potrivit calcului anexat la materialele cauzei, penalitatea a fost calculată de reclamant pentru perioada 01.11.2025-09.02.2026 și constituie suma de 259487,03 lei pentru 101 zile de întârziere raportat la datoria de bază în suma de 256917,85 lei (f.d.63).

Instanța relevă că *art. 953 alin. (1) Cod civil, stipulează că, în cazuri excepţionale, luîndu-se în considerare toate împrejurările, instanţa de judecată poate dispune, la cererea debitorului, reducerea penalităţii disproporţionat de mari. La reducerea penalităţii, trebuie să se ţină cont nu numai de interesele patrimoniale, ci şi de alte interese, ocrotite prin lege, ale creditorului.*

Art. 1638 alin.1 CC prevede că *În raport cu creditorul, fidejusorul poate invoca orice excepţie a debitorului cu privire la obligaţia garantată, chiar dacă excepţia nu mai este disponibilă debitorului din cauza acţiunii sau inacţiunii debitorului care a avut loc după asumarea fidejusiunii*.

Instanța reține că, drept criterii ce permit reducerea clauzei penale ar putea servi durata neexecutării obligaţiei, situaţia financiară dificilă a debitorului, mărimea penalităţii depăşeşte plata bunului ce constituie obiectul contractului, mărimea excesivă a penalităţii, depăşirea

substanţială a posibilelor prejudicii rezultate din neexecutarea obligaţiei.

Prin urmare, prevederile acestui articol permit instanței de judecată să reducă penalitatea , atunci când aceasta este disproporționat de mare în raport cu suma datoriei restante, a prejudiciilor real suportate de către creditor.

Această prerogativă a fost dictată de către legiuitor în scopul de a diminua sau exclude efectul negativ al clauzelor conținute în contracte și respectiv de a asigura exercitarea cu bună- credință a drepturilor și obligațiilor civile.

Acordând deplină eficiență prevederilor art.953 CC și luând în calcul că pârâtul a pretins reducerea penalităților ca fiind disproporționate, precum și durata neexecutării obligaţiei de bază începând cu anul 2025, de imposibilitatea achitării la timp cauzată de factori economici independenți de voința debitorilor, respectiv de încasare abia la începutul anului 2026 a sumelor din vânzarea producției pentru recolta anului 2025, de mărimea excesivă al clauzei penale, care este mai mare ca datoria de bază 256917,85 lei, respectiv şi de proporţionalitatea dintre clauza penală și datoria formată, instanța consideră necesar **să reducă cu 50% penalitatea calculată** pentru întârzierea achitării datoriei, **respectiv de la suma de 259.487,03 lei până la suma de 129.743,51 lei.**

Instanța apreciază că solicitarea drept prejudiciu a unei penalități mai mari cu suma datoriei, instanța o apreciază ca fiind disproporționată în coraport cu prejudiciul cauzat, motiv din care conform art. 953 alin.(1) Cod Civil RM instanța va reduce clauza penală.

În acest context prin reducerea penalității, instanța relevă că nu a intervenit nejustificat în acordul încheiat între părți, or, reducerea clauzei penale urmărește de fapt restabilirea echilibrului contractual și asigură în egală măsură respectarea principiului predictibilității prejudiciului, specific răspunderii contractuale.

O asemenea intervenție nu este de natură să înfrângă principiul forței obligatorii a contractului întrucât libertatea contractuală nu este identică cu una absolută sau discreționară de a contracta**.** Un contract are putere de lege între părti întrucât este prezumat a fi dominat de buna-credință pentru părțile contractante. Forța juridică deplină este recunoscută numai acelor convenții care nu intră în conflict cu principiul constituțional al bunei-credințe si cu bunele moravuri. În caz contrar el nu poate fi opus părților, terților sau instanței de judecată.

Subsecvent, instanța consideră că la caz nu există premise privind exonerarea pârâților de la achitarea penalităților, dat fiind faptul că pârâții au admis o întârziere la achitarea datoriei pentru perioada (01.11.2025-09.02.2026), iar în acest sens instanța consideră că reclamantul este în drept să solicite încasarea unei penalități însă în mărimea evaluată de către instanță la suma de **129.743,51 lei**.

Cu referire la argumentele pârâtului fidejusor, Frasin Dumitru care pe lângă invocarea reducerii penalității a solicitat și exonerarea totală de la plata acestora, instanța statuiază că pierderile agricole și înțelegerile verbale nestipulate în contract nu înlătură răspunderea pentru plata cu întârziere a mărfii recepționate. Or,aceste aserțiuni urmează a fi catologate ca fiind neîntemeiate și neconfirmate prin probe concludente, urmând a fi respinse din următoarele considerente.

Astfel, instanța relevă că obligațiile asumate prin contractul de vânzare-cumpărare au putere de lege între părți. Susținerile pârâtului referitoare la o înțelegere verbală privind acordarea unor reduceri nu pot fi luate în considerare, atâta timp cât acestea nu au fost transpuse în formă scrisă prin acte adiționale, așa cum impun normele imperative privind modificarea

actelor juridice bilaterale. Iar articolul 996 CC prevede că *Contractul poate fi modificat sau rezolvit numai în conformitate cu clauzele sale ori prin acordul părţilor, dacă legea nu prevede altfel.*

Privitor la alegația pârâtului că preparatele chimice achiziționate (pesticide și erbicide) ar fi fost ineficiente și ar fi cauzat o roadă slabă în anul 2025, instanța le cataloghează ca fiind declarative. Astfel, la materialele cauzei nu au fost depuse acte de constatare a calității necorespunzătoare a produselor, expertize agrotehnice sau reclamații expediate reclamantului în momentul depistării. Mai mult, pârâtul a recunoscut integral datoria de bază, ceea ce confirmă că marfa a fost recepționată fără obiecții la momentul livrării. Or, în cadrul ședinței pârâtul a precizat că administratorul de drept al G.Ț. „Frasin Dumitru Ștefan" este soția sa, Meleștean Diana. Cu toate acestea, din punct de vedere factual, pârâtul este cel care s-a ocupat în mod direct de negocierea, încheierea și executarea contractului de vânzare-cumpărare cu S.R.L. „Diolsem".

În ceea ce privește aserțiunea că pârâtul a încasat tardiv sumele de bani pentru recolta de floarea-soarelui vândută la începutul anului 2026, instanța reține că aceasta nu constituie un impediment care să îl elibereze de răspunderea civilă. Încasarea defectuoasă a veniturilor proprii reprezintă un risc comercial intern al Gospodăriei Țărănești și nu poate fi imputată creditorului, care și-a onorat obligația de livrare a mărfii la timp.

În acest context, instanța relevă că în calitate de fidejusor persoană fizică, Frasin Dumitru s-a obligat solidar cu debitorul principal G.Ț. „Frasin Dumitru Ștefan" să garanteze executarea integrală a contractului. Prin urmare, simplul dezacord cu penalitățile nu îl scuteste de executare în momentul în care s-a probat depășirea termenelor de plată.

În consecință, instanța constată că argumentele pârâtului nu pot fundamenta o soluție de respingere integrală a penalităților de întârziere. Totuși, circumstanțele economice dificile evocate de acesta au fost reținute de către instanță ca elemente de context la aplicarea mecanismului de reducere echitabilă cu 50% a penalităților, prevăzut de art. 953 din Codul Civil.

Din motivele invocate mai sus instanța conchide de a admite parțial pretenția reclamantului privind încasarea penalității și de a încasa în mod solidar din contul ***GȚ„Frasin Dumitru Ștefan"*** și ***Frasin Dumitru*** în beneficiul ***S.C. „Diolsem"S.R.L ,*** cu titlu de penalitate suma de **129.743,51 lei**, în rest cerința reclamantului în partea încasării în mod solidar de la ***GȚ„Frasin Dumitru Ștefan"*** și ***Frasin Dumitru*** a diferenței penalității în sumă de **129.743,52 lei** se respinge.

Referitor la cerința reclamantului de încasare de la pârâți a cheltuielilor de judecată instanța relevă următoarele .

Potrivit art.83 al.(1) CPC, *taxa de stat reprezintă o sumă care se percepe, în temeiul legii, de către instanţa judecătorească în beneficiul statului de la persoanele în ale căror interese se exercită actele procedurale de judecare a cauzei civile sau cărora li se eliberează copii de pe documente din dosar.*

Potrivit art.84 al.(1) CPC, *taxa de timbru este o sumă de bani care se percepe, o singură dată, pentru intentarea unui proces judiciar civil sau de contencios administrativ atât în primă instanţă, cât şi în căile de atac, în temeiul legii.*

Potrivit prevederilor art. 94 alin. (1) Cod de Procedură Civilă, *instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se*

compensează cheltuielile de judecată, iar pîrîtului - proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.

Conform art. 82 din Codul de procedură civilă, *cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a cauzei*.

Potrivit Ordinului de Plată nr. 765 din 10.02.2026 (f.d. 4), reclamantul a achitat taxa de timbru în mărime de 200,00 lei.

Astfel încasarea cheltuielilor taxei de timbru în mărime de ***200 lei*** necesită a fi admisă deoarece a fost probată prin ordinul de plată nominalizat supra.

Potrivit notei de plată nr. 764 din 10.02.2026 reclamantul a achitat taxa de stat în mărime de 16042,12 lei.(f.d.3).

Ținând cont că acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, instanța va admite încasarea cheltuielilor de judecată sub forma taxei de stat, proporțional celor admise, or aceste ultime cheltuieli real au fost suportate de către reclamant. Prin urmare, având în vedere că instanța de judecată a ajuns la concluzia de a încasa din contul pârâtului suma totală de 386661,36 lei, respectiv taxa de stat va constitui suma de ***12149,81*** (386661,36 -50001*3%+2050) lei, sumă ce urmează a fi încasată în mod solidar de la pârâți în beneficiul reclamantului. În rest diferența taxei de stat în mărime de 3892,31 lei**,** urmează a fi respinsă.

Totodată instanța reține că reclamantul mai solicită și încasarea în mod solidar de la pârâți a cheltuielilor de executare în mărime de 4832,00 lei.

Potrivit Ordinului de Plată nr. 1105 din 24.03.2026, reclamantul a achitat suma de 4832,00 lei executorului judecătoresc Aurica Țăruș pentru executarea documentului executoriu emis de Judecătoria Ungheni privind aplicarea sechestrului (f.d.77).

Prin urmare este cert probat precum că reclamantul S.C. „Diolsem”S.R.L a suportat cheltuieli de executare în mărime de 4832,00 lei, astfel această sumă urmează a fi încasată în mod solidar din contul GȚ„Frasin Dumitru Ștefan”și Frasin Dumitru în beneficiul reclamantul S.C. „Diolsem”S.R.L.

Or, conform art. 90 CPC, *din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte: f) alte cheltuieli necesare suportate de participanții la proces*.

Potrivit art.180 alin.3 CPC (3) *În cazul respingerii acţiunii, măsurile anterioare de asigurare a acţiunii se menţin pînă cînd hotărîrea judecătorească devine definitivă. <u>În cazul admiterii acţiunii, măsurile anterioare de asigurare îşi păstrează efectul pînă la executarea hotărîrii judecătoreşti.</u>*

În temeiul normei expuse supra instanța relevă că măsura de asigurare a acțiunii, aplicată prin Încheierea Judecătoriei Ungheni cu nr. 2c - 23/2026 din 20.02.2026, în limita valorii de 256917,85 lei își păstrează efectul până la executarea hotărârii judecătorești.

În conformitate cu art. 238-241 CPC,

Instanța de Judecată, în numele Legii

H O T Ă R Ă Ș T E:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată.

Se încasează în mod solidar din contul ***GȚ„Frasin Dumitru Ștefan”***și ***Frasin Dumitru*** în beneficiul ***S.C. „Diolsem”S.R.L,*** în baza contractului de vînzare cumpărare nr. 25/03-2 din 25.03.2025 datoria în mărime de ***256917,85 lei***, penalitatea de întârziere în mărime de ***129743,51 lei,*** precum și cheltuieli de judecată compuse din taxa de stat proportional părții admise în mărime de ***12149,81 lei,*** taxa de timbru în mărime de ***200,00 lei,*** cheltuieli de executare în

mărime de ***4832,00 lei,*** iar în total suma de ***403843,17 (patru sute trei mii opt sute patruzeci și trei) lei 17 bani.***

În rest cerința reclamantului ***S.C. „Diolsem”S.R.L*** în partea încasării în mod solidar de la ***GȚ„Frasin Dumitru Ștefan”*** și ***Frasin Dumitru*** a penalității în sumă de ***129743,52 lei*** și a diferenței taxei de stat în mărime de ***3892,31 lei,*** se respinge.

Măsura de asigurare a acțiunii, aplicată prin Încheierea Judecătoriei Ungheni cu nr. 2c - 23/2026 din 20.02.2026, în limita valorii de 256917,85 lei își păstrează efectul până la executarea hotărârii judecătorești.

Hotărârea poate fi atacată cu apel în termen de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, la Curtea de Apel Nord, prin intermediul Judecătoriei Ungheni.

Dispozitivul hotărârii judecătorești se comunică participanților la proces, prin expedierea lui la adresa cunoscută de către instanța judecătorească și se publică pe pagina web – „https://jun.instante.justice.md/”.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul ***Lilia Potînga***